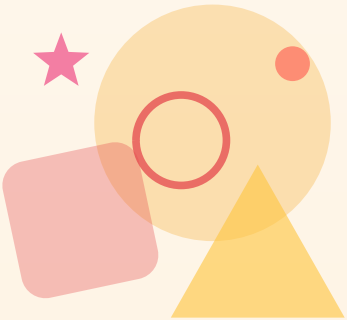
Talim Noktası.

6. Sınıf

Türkçe

Olumsuzluk ifadeleri; değil ve hiçbir sözlerinin yazımı, hayır ve yok sözlerinden sonra virgül

6. Tema: Lider Ruhlar · Konu 08 · Konu Anlatımı

6. TEMA

Olumsuzluk ifadeleri; değil ve hiçbir sözlerinin yazımı,

Bu temada neler var?

1 Okuyalım: Susuz Bahçe 4
2 Olumsuzluk Bildiren İfadeler 7
3 Olumsuzluk İfadelerini Yerinde Kullanalım 10
4 Yazım ve Noktalama Köşesi 14
★ Konu Testi 17
★ Cevap Anahtarı 19

“Ne yağmur yağdı ne de kimse bahçeyi suladı.” Bu cümlede yüklemler olumludur ama cümle bize iki şeyin olmadığını anlatır. Türkçede bir şeyin yapılmadığını, bulunmadığını ya da beklendiği gibi gerçekleşmediğini anlatmanın pek çok yolu vardır. Bazen küçük bir ek, bazen “maalesef” gibi tek bir kelime, bazen de “ne … ne …” gibi bir kalıp bu işi görür. Bu konuda olumsuzluk bildiren ifadeleri bir okuma metninde fark edecek, işlevlerini öğrenecek ve kendi cümlelerinizde yerinde kullanacaksınız.

Bu konuda

- Özgün bir metni okuyacak, metindeki olumsuzluk bildiren ifadeleri bulacaksınız.
- **-sız, -ma, -maz, değil, yok, ne … ne …, maalesef, ne yazık ki, ne acı ki, güya, ne fayda ki, ama** gibi yapıların işlevlerini belirleyeceksiniz.
- Bu ifadeleri cümlelerinizde işlevine uygun kullanacaksınız.
- Biçimi olumsuz olduğu hâlde anlamı olumlu olan cümleleri fark edeceksiniz.
- “Değil”, “hiçbir” ve “hiç kimse” sözlerinin yazımını; “hayır” ve “yok” sözlerinden sonra virgül kullanımını uygulayacaksınız.
- Bu yapıların dil bilgisi adlarını ezberlemeniz gerekmez; onları metinde fark edip yerinde kullanmanız yeterlidir.

Anahtar kavramlar

olumlu · olumsuz · yokluk · üzüntü · beklenti · biçim ve anlam · kendi ifadesiyle kurma · değil · virgül

Etkinlik 1

Ön değerlendirme: Ne biliyorum?

1. “Çayım şekersiz olsun.” cümlesinde hangi ek yokluk anlamı katmıştır?
2. “Ne kalemini getirdi ne defterini.” cümlesine göre kalem ve defter getirilmiş midir?
3. “Bu soru kolay değil.” cümlesini olumlu yapınız.
4. “Hayır gelemem.” cümlesinde hangi noktalama işareti eksiktir?

Notlarım

1 Okuyalım: Susuz Bahçe

Etkinlik 2

Okumadan önce

- Başlığı ve görseli inceleyiniz. Bahçenin neden bu durumda olduğunu bir cümleyle tahmin ediniz.
- Metni sessiz okuyunuz. Okurken işlerin nerelerde beklendiği gibi gitmediğine dikkat ediniz.

★ SUSUZ BAHÇE

Eylülde okula döndüğümüzde arka bahçedeki sebze tarhlarını tanıyamadık. Yaz boyunca ne yağmur yağmış ne de kimse tarhları sulamıştı. Domates fideleri boyunlarını bükmüş, fasulyeler sararmıştı. Toprak öyle kurumuştu ki üzerinde küçük çatlaklar oluşmuştu.

Sınıf başkanımız Zehra tarhların önünde uzun süre durdu.

— Bu bahçe böyle kalmamalı, dedi. Haftaya kadar onu yeniden canlandıralım.

Sınıfta bir uğultu yükseldi. Herkes heyecanla yardım edeceğini söyledi. Güya ertesi gün hepimiz eldivenlerimizle bahçede olacaktık. Ne yazık ki ertesi gün bahçeye Zehra'dan başka yalnızca iki kişi geldi: ben ve Ozan.

Ozan hortumu musluğa takıp açtı. Hortumun ortasındaki delikten su fışkırdı, tarhlara neredeyse hiç su ulaşmadı. Bantla deliği kapatmaya çalıştık. Ne fayda ki bant ıslak hortuma yapışmadı.

— Bu iş olmaz, dedi Ozan. Ne hortumumuz sağlam ne de yardım eden var.

Zehra bir süre sessiz kaldı. Sonra çantasından bir defter çıkardı.

— Belki de yanlış yerden başladık, dedi. Herkese "Gelin!" demek yetmiyor. Kim neyi sever, kim ne zaman boştur, bunu hiç sormadık.

Ertesi gün Zehra sınıftaki herkesle tek tek konuştu. Teneffüslerde sulama yapmak isteyenleri bir nöbet çizelgesine yazdı. Evinde kullanılmayan bir sulama kabı olanlar onu okula getirdi. Resim yapmayı seven Elif, bahçe için renkli bir tabela hazırladı. Hortum sorununu ise okulun bahçe görevlisi Rıza Bey çözdü. Deposundan yepyeni bir hortum çıkarıp bize verdi.

İki hafta sonra tarhlar yeniden yeşerdi. Fasulyeler sırıklara sarıldı, domates dallarında küçük yeşil meyveler belirdi. Maalesef fidelerin bir kısmını kurtaramamıştık. Kuruyan köklere su vermek artık işe yaramıyordu. Ne acı ki en güzel biber fideleri de onların arasındaydı.

Bir gün Ozan, Zehra'ya sordu:

— Sen hiç kimseye emir vermedin. Nasıl oldu da herkes geldi?

Zehra omuz silkti:

— Ben bahçeyi tek başıma kurtaramazdım. Yalnızca herkesin yapabileceği bir iş olduğunu gösterdim.

O gün anladım ki lider, en yüksek sesle konuşan kişi değildir. Lider, umutsuzluğa kapılmadan yolu gösteren ve herkesin gücünü bir araya getiren kişidir.

Bu metin özgün olarak yazılmıştır.

Kelime köşesi

- **tarh:** Bahçede çiçek ya da sebze yetiştirmek için ayrılmış, sınırları belli toprak bölümü.
- **fide:** Tohumdan yetiştirilip başka bir yere dikilecek kadar büyümüş genç bitki.
- **boyun bükmek:** Metinde bitkilerin solup aşağı doğru sarkması anlamında kullanılmıştır.
- **sırık:** Fasulye gibi sarılarak büyüyen bitkilerin tutunması için toprağa dikilen uzun, ince değnek.
- **çizelge:** Bilgilerin satır ve sütunlar hâlinde düzenlendiği tablo.

Etkinlik 3

Metinde ne yazıyor?

1. Zehra'nın ilk denemesi neden başarısız oldu?
2. Zehra ikinci denemede neleri farklı yaptı? İki örnek yazınız.
3. Aşağıdaki tabloyu metne göre doldurunuz.

Metindeki cümle	Olumsuzluğu sağlayan ifade	Ne anlatıyor?
Güya ertesi gün hepimiz bahçede olacaktık.		
Ne fayda ki bant ıslak hortuma yapışmadı.		
Ne hortumumuz sağlam ne de yardım eden var.		
Maalesef fidelerin bir kısmını kurtaramamıştık.		

1. Metnin son paragrafındaki lider tanımını kendi ifadenizle açıklayınız.

Ne öğrendik?

1. Metindeki olayları oluş sırasına göre 1'den 4'e kadar numaralandırınız: ( ) Zehra herkesle tek tek konuştu. ( ) Hortumun deliğinden su fışkırdı. ( ) Sınıf, tarhların kuruduğunu gördü. ( ) Tarhlar yeniden yeşerdi.

2. Hortum sorunu nasıl çözüldü?

3. Metindeki "Ne acı ki" ifadesi hangi duyguyu anlatmaktadır?

4. Bu metinde asıl vurgulanan düşünce aşağıdakilerden hangisidir?
   A) Okul bahçelerinde yalnızca çiçek yetiştirilmelidir.
   B) İyi bir lider, herkesin gücünü bir araya getirerek yol gösterir.
   C) Kurak geçen yazlarda bahçe işi yapılmamalıdır.
   D) Sınıf başkanları bütün işleri tek başına yapmalıdır.

Notlarım

2 Olumsuzluk Bildiren İfadeler

Tanım Olumsuzluk bildiren ifadeler

Bir işin yapılmadığını, bir varlığın bulunmadığını ya da bir beklentinin gerçekleşmediğini gösteren ek, kelime ve kelime gruplarına olumsuzluk bildiren ifadeler denir.

Olumsuzluk bildiren ifadeler ve işlevleri

Olumsuzluk bildiren ifadeler

- **-sız, -siz, -suz, -süz**: İsme yokluk anlamı katar: susuz, sessiz, umutsuz
- **-ma, -me / -maz, -mez**: İşin yapılmadığını ya da olmadığını bildirir: gelmedi, olmaz
- **değil, yok**: İsim cümlesini olumsuz yapar, varlığın bulunmadığını gösterir
- **ne ... ne ...**: İki durumu birlikte olumsuzlar; yüklem olumlu kalır
- **maalesef, ne yazık ki, ne acı ki**: Olumsuz bir durum karşısındaki üzüntüyü bildirir
- **güya, ne fayda ki, ama**: Beklenenin gerçekleşmediğini ya da çabanın boşa gittiğini sezdirir

- **-sız, -siz, -suz, -süz:** İsimlere gelerek yokluk anlamı katar: **susuz** bahçe, **sessiz** kaldı, **umutsuzluğa** kapılmadan. Bu ekin karşıtı **-lı** ekidir: sulu toprak ve susuz toprak.
- **-ma, -me:** Fiillere gelerek işin yapılmadığını gösterir: Bunu hiç **sormadık.** Bant hortuma **yapışmadı.**
- **-maz, -mez:** Bir işin genellikle olmadığını ya da olmayacağını bildirir: Bu iş **olmaz.** Ben bahçeyi tek başıma **kurtaramazdım.**

- **Değil, yok:** "Değil" isim cümlelerini olumsuz yapar: Lider en yüksek sesle konuşan kişi **değildir.** "Yok" ise bir varlığın bulunmadığını gösterir: Depoda hortum **yok.**
- **Ne … ne …:** İki durumu birlikte olumsuzlar. Yüklem olumlu olduğu hâlde cümlenin anlamı olumsuzdur: **Ne** hortumumuz sağlam **ne de** yardım eden var.
- **Maalesef, ne yazık ki, ne acı ki:** Olumsuz bir durum karşısında duyulan üzüntüyü bildirir: **Maalesef** fidelerin bir kısmını kurtaramamıştık.
- **Güya:** "Sözde" anlamındadır. Söylenen ya da sanılan şeyin gerçekleşmediğini sezdirir: **Güya** hepimiz bahçede olacaktık.
- **Ne fayda ki:** Yapılan çabanın sonuç vermediğini anlatır: **Ne fayda ki** bant yapışmadı.
- **Ama:** Beklenen şeyin gerçekleşmediğini de gösterebilir: Herkes geleceğini söyledi **ama** yalnızca iki kişi geldi.

"Hiç" kelimesi olumsuz cümlelerde olumsuzluğu pekiştirir: Tarhlara neredeyse **hiç** su ulaşmadı.

Olumlu ve olumsuz cümleler

	Olumlu	Olumsuz
Fiil cümlesi	Tarhları suladık.	Tarhları sulamadık.
Geniş zaman	Bu kapı kolay açılır.	Bu kapı kolay açılmaz.
İsim cümlesi	Hortum sağlam.	Hortum sağlam değil.
Var / yok	Depoda yeni bir hortum var.	Depoda yeni bir hortum yok.
-lı / -sız	şekerli çay, sulu toprak	şekersiz çay, susuz toprak

Örnek 1: Cümleleri olumsuz yapalım

Soru: Aşağıdaki cümleleri anlamca olumsuz hâle getiriniz.

> Elif tabelayı boyadı.
> Bahçede gölge var.
> Bu fidan dayanıklı.
> Ozan hortumu getirdi, Zehra sulama kabını getirdi.

Çözüm:

> Elif tabelayı boyamadı.
> Bahçede gölge yok.
> Bu fidan dayanıklı değil.
> Ne Ozan hortumu getirdi ne de Zehra sulama kabını.

Son cümlede "ne … ne …" kalıbını kullandık. Bu kalıp iki durumu birlikte olumsuzladığı için yüklemi olumlu bıraktık.

Örnek 2: Uygun ifadeyi seçelim

Soru: Boşluklara “güya, ne fayda ki, ne yazık ki” ifadelerinden uygun olanı yazınız.

> … maç yağmur yüzünden iptal edildi.
> Saatlerce ders çalıştı, … sınav saatini karıştırıp sınavı kaçırdı.
> … bu kitabı bir haftada bitirecekti, hâlâ ilk sayfada.

Çözüm:

> **Ne yazık ki** maç yağmur yüzünden iptal edildi. (üzüntü)
> Saatlerce ders çalıştı, **ne fayda ki** sınav saatini karıştırıp sınavı kaçırdı. (çabanın boşa gitmesi)
> **Güya** bu kitabı bir haftada bitirecekti, hâlâ ilk sayfada. (söylenenin gerçekleşmemesi)

Ne öğrendik?

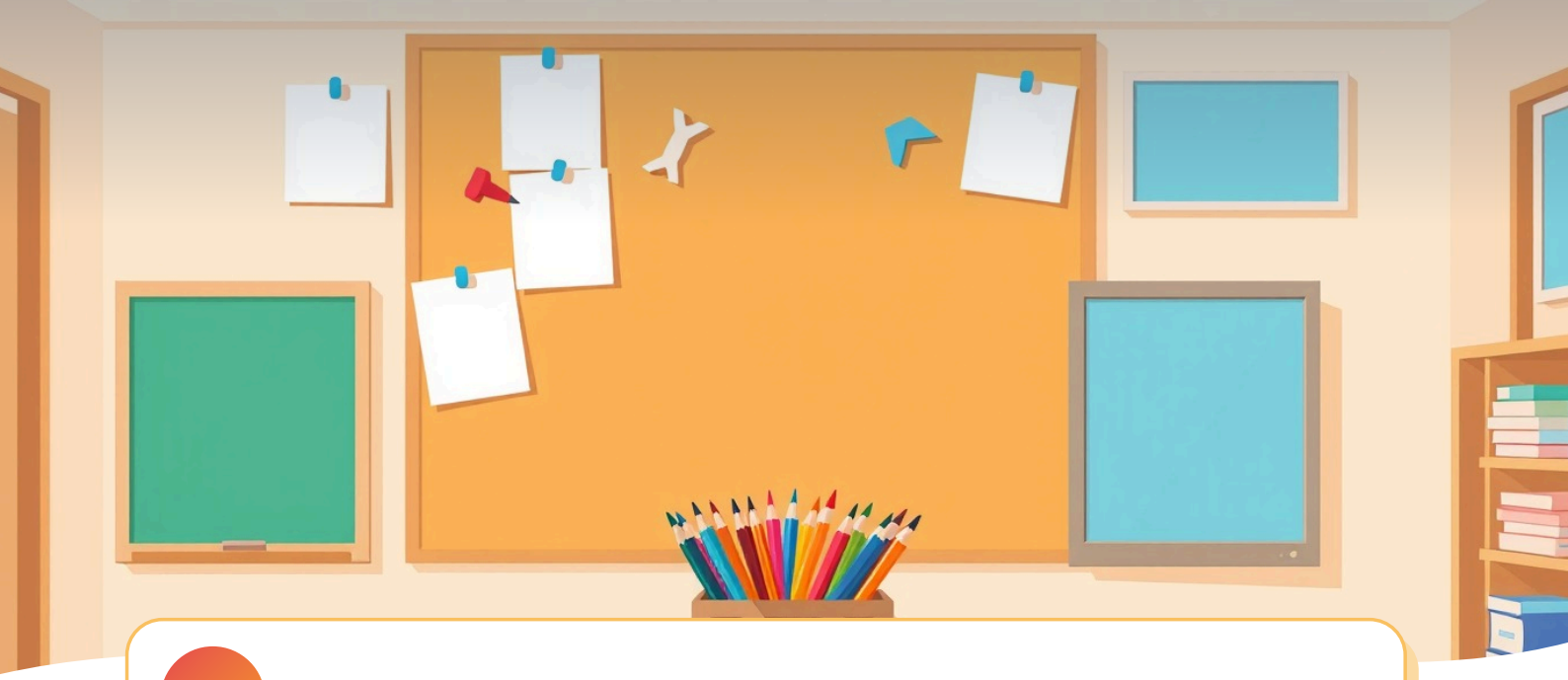
1. “-sız” ekinin katıldığı üç kelime yazınız.

2. “Kardeşim sütü sever.” cümlesini “-maz” ekiyle olumsuz yapınız.

3. “Ne bisikleti vardı ne kaykayı.” cümlesinde yüklem olumlu mu, olumsuz mu? Cümlenin anlamı nedir?

4. “… herkes yardım edecekti, kimse gelmedi.” cümlesindeki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Güya
B) Çünkü
C) Bu yüzden
D) Hem

3 Olumsuzluk İfadelerini Yerinde Kullanalım

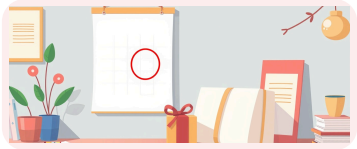
Olumsuzluk ifadeleri yerinde kullanılmazsa cümle anlamsızlaşabilir ya da söylemek istediğimizin tersini anlatabilir. Aşağıdaki kartları inceleyiniz.

NE ... NE YÜKLEMİ OLUMLU

"Ne ... ne ..." kalıbında yüklem olumlu olur. Doğru: "Ne çay içti ne kahve." Uygun değil: "Ne çay içmedi ne kahve."

GÜYA SÖZDE DEMEKTİR

"Güya" söylenenin gerçekleşmediğini sezdirir: "Güya erken gelecekti." Yani erken gelmedi. Gerçekleşen bir durum için "güya" kullanılmaz.

İKİ OLUMSUZ OLUMLU YAPAR

Olumsuzluk eki taşıyan bir yüklemin ardından "değil" gelince anlam olumlu olur: "Bu kitabı okumuyor değilim." Yani bu kitabı okuyorum.

Biçim ve anlam: Bir cümlenin olumsuzluk eki taşıması, anlamının da olumsuz olduğunu her zaman göstermez. Bazı cümlelerde olumsuzluk eki ve "değil" birlikte kullanılarak olumlu anlam dolaylı yoldan anlatılır. Bazı cümlelerde ise hiç olumsuzluk eki olmadığı hâlde anlam olumsuzdur.

Notlarım

Cümlenin yapısı ve anlamı

	Cümle	Taşıdığı anlam
-ma + değil	Bu işi yapamayacak değilim.	Olumlu: Bu işi yapabilirim.
-ma + yok	Onun gelmediği gün yok.	Olumlu: Her gün gelir.
ne ... ne ...	Ne su vardı ne gölge.	Olumsuz: Su da gölge de yoktu.
güya	Güya erken kalkacaktı.	Olumsuz: Erken kalkmadı.

Örnek 3: Kendi ifademizle kuralım

Soru: Aşağıdaki cümleleri anlamını bozmadan başka bir biçimde yeniden kurunuz.

> Bu soruyu çözemeyecek değilim.
> Ne telefonu açtı ne mesajıma cevap verdi.

Çözüm:

> Bu soruyu çözebilirim.
> Telefonu açmadı, mesajıma da cevap vermedi.

İlk cümlede iki olumsuzluk vardı. Bunları kaldırınca cümlenin olumlu anlamı açıkça ortaya çıktı. İkinci cümlede "ne ... ne ..." kalıbını kaldırdık ve iki yüklemi de olumsuz yaptık.

Bağlantı: Atasözlerinde birlik ve danışma

Atalarımız birlikte çalışmayı ve danışmayı anlatırken olumsuzluk bildiren ifadelerden sık sık yararlanmıştır. "Bir elin sesi çıkmaz." atasözündeki "-maz" eki, tek başına uğraşan kişinin işi kolayca başaramayacağını anlatır; atasözü yardımlaşmanın gücünü vurgular. "Danışan dağı aşmış, danışmayan düz yolda şaşmış." atasözünde ise "danışmayan" sözündeki olumsuzluk eki iki yolu karşılaştırır: Fikir alan zorlukları aşar, almayan kolay yolda bile şaşırır. Metindeki Zehra da arkadaşlarına danışınca başarıya ulaşmıştır.

Etkinlik 4

Yazma görevi: Tanıdığım bir lider

Çevrenizde liderlik özelliği gösteren birini (bir aile büyüğü, öğretmen, takım kaptanı vb.) ya da bir tarihî kişiliği seçiniz. Bu kişinin bir zorluğu nasıl aştığını anlatan iki paragraflık bir yazı yazınız.

1. Yazınızda en az beş farklı olumsuzluk ifadesi kullanınız. Bunlardan biri "ne … ne …" kalıbı olsun.
2. "Maalesef, güya, ne fayda ki" ifadelerinden en az birini işlevine uygun kullanınız.
3. Yazınıza kısa bir konuşma ekleyiniz. Konuşmada "hayır" ya da "yok" sözünü kullanıp ardından virgül koyunuz.
4. "Değil" ve "hiçbir" sözlerini doğru yazdığınızı kontrol ediniz.
5. Yazınızı arkadaşınızla değiştiriniz. Arkadaşınız, olumsuzluk ifadelerinin altını çizip her birinin ne anlattığını yanına yazsın.

★ PUANLAMA ANAHTARI

Ölçüt	Tam (3)	Kısmen (2)	Henüz değil (1)
Olumsuzluk ifadeleri	En az beş farklı ifade kullanılmış	Üç ya da dört ifade kullanılmış	İki ifade ya da daha az
İşlevine uygunluk	Bütün ifadeler yerinde	Bir ifade yerinde değil	Çoğu yerinde değil
İçerik ve düzen	Zorluk ve çözüm açıkça anlatılmış	Biri eksik	Olay anlaşılmıyor
Yazım ve noktalama	"Değil", "hiçbir" ve virgül doğru	Bir hata var	Kurallar uygulanmamış

✓ Ne öğrendik?

1. "Bu yemeği sevmiyor değilim." cümlesinin anlamı olumlu mu, olumsuz mu?

2. "Ne ödevini yaptı ne odasını topladı." cümlesini "ne … ne …" kalıbı olmadan yeniden yazınız.

3 “Güya” kelimesini kullanarak bir cümle kurunuz.

4 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde olumsuzluk ifadesi yanlış kullanılmıştır?

A) Ne parka gitti ne sinemaya.
B) Ne kitabı okumadı ne de defteri açmadı.
C) Ne yazık ki otobüsü kaçırdık.
D) Bu yol uzun değil.

Notlarım

4 Yazım ve Noktalama Köşesi

"Değil" kelimesinin yazımı: Metnin sonunda "lider, en yüksek sesle konuşan kişi değildir" sözünü okudunuz. "Değil" kelimesi kendinden önceki kelimeden **ayrı** yazılır: kolay değil, sağlam değil. Kişi ekleri ve diğer ekler ise "değil" kelimesine bitişir: değilim, değilsin, değildi, değildir.

Olumsuzluk eklerinin yazımı: "-ma, -me", "-maz, -mez" ve "-sız, -siz, -suz, -süz" ekleri kelimeye **bitişik** yazılır: gelmedi, olmaz, susuz, sessiz.

"Hiçbir" ve "hiç kimse": Metinde "Sen hiç kimseye emir vermedin." cümlesini okudunuz. "Hiç kimse" **ayrı** yazılır. "Hiçbir" ise **bitişik** yazılır: hiçbir zaman, hiçbiri. "Hiçbir şey" sözünde "hiçbir" bitişik, "şey" ayrı yazılır.

"Maalesef" ve "ki" bağlacı: "Maalesef" kelimesi iki "a" ile yazılır. "Ne yazık ki, ne fayda ki, ne acı ki" sözlerindeki "ki" bağlaçtır ve ayrı yazılır.

"Hayır" ve "yok" sözlerinden sonra virgül: Cümle başında bulunan "hayır, yok, evet, peki, tamam" gibi sözlerden sonra virgül konur: **Hayır,** bu iş olmaz. **Yok,** depoda hortum kalmadı.

Doğru ve yanlış yazımlar

	Doğru yazım	Yanlış yazım
değil	Bu yol uzun değil. Hazır değilim.	Bu yol uzundeğil.
hiçbir	hiçbir şey, hiçbiri, hiç kimse	hiç bir şey, hiçkimse
maalesef	Maalesef gelemedi.	Malesef gelemedi.
ki bağlacı	ne yazık ki, ne fayda ki, ne acı ki	ne yazıkki, ne faydaki
hayır, yok	Hayır, bu iş olmaz. Yok, görmedim.	Hayır bu iş olmaz.

Tuzağa düşme!

Söyleyişe aldanmayın

Konuşurken "malesef" diye söylense de doğru yazım **maalesef** biçimindedir.
Konuşurken iki kelime birleşik gibi söylense de **hiç kimse** ayrı yazılır.

Örnek 4: Yazım yanlışlarını düzeltelim

Soru: Aşağıdaki paragrafta altı yazım ya da noktalama yanlışı vardır. Bunları bulup düzeltiniz.

> Malesef bahçeye hiçkimse gelmedi. Hortum da sağlamdeğildi. Ozan'a "Yardım eder misin?" diye sordum. "Hayır yapamam." dedi. Ne yazıkki hiç bir sulama kabımız da yoktu.

Çözüm:

> Maalesef bahçeye hiç kimse gelmedi. Hortum da sağlam değildi. Ozan'a "Yardım eder misin?" diye sordum. "Hayır, yapamam." dedi. Ne yazık ki hiçbir sulama kabımız da yoktu.

Düzeltilen yanlışlar: maalesef, hiç kimse, sağlam değildi, "Hayır," sözünden sonraki virgül, ne yazık ki, hiçbir.

Ne öğrendik?

1. "Hazırdeğilim" yazımındaki yanlışı düzeltiniz.

2. "Hiçbir" ve "hiç kimse" sözlerini birer cümlede kullanınız.

3. "Yok ben görmedim." cümlesini noktalama bakımından düzeltiniz.

4. Aşağıdakilerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

A) Bu iş hiç de kolay değil.
B) Hiçbir şey söylemedi.
C) Maalesef geç kaldık.
D) Odada hiçkimse yoktu.

Tuzağa düşme!

Yanılgı avı: Olumsuzluk ifadeleri ve yazım

- ✗ “Olumsuzluk eki olmayan cümlenin anlamı her zaman olumludur.” → ✓ “Ne su vardı ne gölge.” cümlesinde olumsuzluk eki yoktur ama anlam olumsuzdur.
- ✗ “Ne … ne … kalıbında yüklem de olumsuz olmalıdır.” → ✓ Bu kalıpta yüklem **olumlu** olur: Ne çay içti ne kahve.
- ✗ “Olumsuzluk eki taşıyan her cümle olumsuz anlamlıdır.” → ✓ “Gelmiyor değil.” cümlesinde iki olumsuzluk vardır ve anlam olumludur: geliyor.
- ✗ “‘Güya’ ile ‘gerçekten’ aynı anlama gelir.” → ✓ “Güya” sözde demektir; söylenenin gerçekleşmediğini sezdirir.
- ✗ “‘Değil’ kelimesi önceki kelimeye bitişik yazılır.” → ✓ “Değil” ayrı yazılır: kolay değil, hazır değilim.

Notlarım

Konu Testi

✓ Ne öğrendik?

Aşağıdaki soruları dikkatle okuyunuz. Her sorunun doğru seçeneğini işaretleyiniz.

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yokluk anlamı katan bir ek kullanılmıştır?
   A) Bahçedeki tarhlar yeşerdi.
   B) Susuz kalan fideler kurudu.
   C) Elif tabelayı boyadı.
   D) Rıza Bey hortumu getirdi.

2. "Saatlerce bulmacayı çözmeye çalıştı, ... son kutuyu dolduramadı." cümlesindeki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?
   A) ne fayda ki
   B) çünkü
   C) bu nedenle
   D) hem de

3. "Ne aradı ne de bir haber gönderdi." cümlesiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?
   A) Yüklem olumsuz, anlam olumludur.
   B) Yüklem olumlu, anlam olumsuzdur.
   C) Hem yüklem hem anlam olumludur.
   D) Cümlede olumsuzluk anlamı yoktur.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisi anlamca olumludur?
   A) Bu filmi izlemedim.
   B) Ne yazık ki trene yetişemedik.
   C) Bu soruyu bilmiyor değilim.
   D) Güya bize uğrayacaktı.

5. "Güya bu hafta kitabını bitirecekti." cümlesinden aşağıdakilerden hangisi anlaşılır?
   A) Kitabını bu hafta bitirmiştir.
   B) Kitap okumayı hiç sevmez.
   C) Kitabını gelecek hafta bitirecektir.
   D) Kitabını bitireceği söylenmiş ama bitirmemiştir.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım ya da noktalama yanlışı yoktur?
   A) Hayır bugün parka gidemeyiz.
   B) Malesef hava çok soğuk.
   C) Hiçbir şey eskisi gibi değil.
   D) Bu ödev zordeğil.

KENDİME NOT

Bu konuda	Evet	Kısmen	Henüz değil
Bir metindeki olumsuzluk bildiren ifadeleri bulabiliyorum.			
Maalesef, güya ve ne fayda ki gibi ifadelerin işlevlerini ayırt edebiliyorum.			
“Ne … ne …” kalıbını yüklemi olumlu bırakarak kullanabiliyorum.			
Biçimi olumsuz, anlamı olumlu cümleleri fark edebiliyorum.			
“Değil” ve “hiçbir” sözlerini doğru yazıp “hayır” ve “yok” sözlerinden sonra virgül koyabiliyorum.			

Notlarım

Cevap Anahtarı

1. Okuyalım: Susuz Bahçe

1. Doğru sıra: 3, 2, 1, 4.
2. Okulun bahçe görevlisi Rıza Bey deposundan yeni bir hortum çıkarıp verdi.
3. Bazı fidelerin, özellikle de en güzel biber fidelerinin kurtarılamamasından duyulan üzüntüyü anlatmaktadır.
4. **B.**

2. Olumsuzluk Bildiren İfadeler

1. Örnek cevap: tuzsuz, evsiz, sessiz.
2. Kardeşim sütü sevmez.
3. Yüklem (vardı) olumludur. Anlam olumsuzdur: Onun bisikleti de kaykayı da yoktu.
4. **A.**

3. Olumsuzluk İfadelerini Yerinde Kullanalım

1. Olumludur: Bu yemeği seviyorum.
2. Ödevini yapmadı, odasını da toplamadı.
3. Örnek cevap: Güya bu sabah erken kalkacaktı, yine öğlene kadar uyudu.
4. **B.** "Ne … ne …" kalıbında yüklem olumlu olmalıdır: Ne kitabı okudu ne de defteri açtı.

4. Yazım ve Noktalama Köşesi

1. Hazır değilim.
2. Örnek cevap: Hiçbir sorunun cevabını boş bırakmadı. Sınıfta hiç kimse kalmamıştı.
3. Yok, ben görmedim.
4. **D.** Doğrusu: Odada hiç kimse yoktu.

Konu Testi

1. **B.**
2. **A.**

3 **B.** Yüklemler olumludur ama cümle iki işin yapılmadığını anlatır.

4 **C.**

5 **D.**

6 **C.**

Notlarım